

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Figuræ, Symbola. Ex Veteri. Novo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Ex quatuor elementis hoc totum conficitur inter se contrariis, & pugnantis: & alterum alterum non consumpsit. Unde manifestum est, quod virtus quaedam invisibilis hæc cohibet; & vinculum est Dei voluntas. S. Chrys. hom. 10. ad pop. Antioch.

Neque fulgure est quidquam magis igneum; neque aquis est aliquid frigidius: ea tamen miscentur; nec confunduntur; neque contemperantur; sed unaquæque conservat fines suos. Manens enim ignis in aqua, & aqua in igne, magis hæc illum excitat, nec illa eum extinguit. S. Chrys. in Pl. 134.

Sal est in se uno continens aqua, & ignis, elementum; & hoc ex duobus est unum. S. Hilari, can. 4. in Matth.

Tenebris lux contraria est; amaritudini dulces, & vigilia somno. Qui creavit hæc omnia, nihil reliquit, cui non adjunxerit contrarium. S. Ephrem de morbo lingua.

Quis in his, quæ contraria sunt, & dissimilia; æqualem, ac dissimilem, ordinem perfici attendit; nec continuò cogitat, unam esse virtutem, quæ ista distinguat, atque disponat. Nunquam, quæ sibi per naturam contraria sunt, & repugnantia, in unum per seipsa coirent; nisi præstantior esset, ac Dominus, qui illa conjungit. Sanct. Athanas. lib. contra Gentiles.

Nihil obistere divinæ gratiæ potest, quod minus id, quod voluerit, impleatur: dum etiam discordiæ ad unitatem trahunt; & plagæ in remedia vertuntur: ut Ecclesia, unde meruit periculum, inde sumat augmentum. S. Prosper de voc. Gent. l. 2. c. 33.

In bonis, disponente Deo, id agitur; ut unde in eis extinguendus videbatur, inde in eis amoris ardor acriter inflammetur. Quanto enim Mundi malis acerbius urgentur, quanto gravioribus flagellis atteruntur; tanto ad Dei amorem vehementius accenduntur. Mirare, obsecro, mirare, & vehementer obstupescere; vel quomodo in malis amor Dei deficiat ex beneficio; vel qualiter in bonis dilectio Dei crescat ex flagello. Et quod adhuc est majus, & multo mirabilius; plus fortasse in Martyre amoris flamma convaluit, ex tam acerba poena; quam potuisset ex qualibet, & quantalibet temporali gloria. Vide, quæso, ta-

le consilium, tam mirandum artificium; Vides, quomodo summus ille artifex peritiam suæ artis ostendit; qui in Electis suis contraria ex contrariis gignit, fovet, & nutrit. Rich. à S. Vict. de Arca myst. l. 2. c. 24.

Semel dixit DEUS, Gen. 1. 6. *fiat firmamentum in medio aquarum*; & perman- sit, neque deinceps cecidit. Aqua est cælum, & igneus in illo sol, & luna, & sidera. Et quomodo ignea in Aqua currunt? Quis non admiretur aspiciens solis machinam! quàm parvum vas illud apparet; & quàm magnam continet virtutem! In oriente apparens, & usque ad occidentem lumen emittit; ejus matutinos ortus describens Psaltes ait: *& ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo*. Psalm. 18. 6. Sanctus Cyrill. Jerol. Catech. 9.

Mirum est, quod in illa ferventis naturæ pervicacia mistas ignibus nives profert: & licet vastis exfudet incendiis, apicis canities perpetua brumalem detinet faciem. Julius Solinus c. 11. de Æthiæ.

Plinius l. 29. cap. 4. scribit: Varronem prodidisse, aspidum ictus efficacissimè curari haustâ à percussis ipsarum urinâ. additque: constat, contra omnium serpentium ictus quamvis insanabiles, ipsarum serpentium exta imposita auxiliari; eosque, qui aliquando viperæ jecur coctum hauserint, nunquam postea feriri à serpente.

Ut rosa sit odorifera, hinc inde conferenda ei esse alia; quorum acrimonia, & caliditate, excitentur, & acuantur rosæ vires, scribit in Geographicis Didymus l. 2. de nat. plant.

In exortu fulguris è nube S. Chrys. eandem ignis, & aquæ, confociationem suspicit, expendens illud: *fulgura in pluviam fecit*. Psalm. 134. 7.

Fontem ad Gratiopolim conspeximus ipsi, in quo ignis admixtus; citra alterius noxam, & oculis, & manibus atrectantes. Raymondus.

Hyemem, & æstatem, incredibili propè spectaculo, conspirari licet in arboribus Peruanis, mediâ parte virentibus, ac fructibus plenis; alterâ dimidiâ parte horridis. Josephus à Costa l. 4. hist. c. 32.

TITULUS XXXIII. CONTRITIO de Peccatis.

§. I.

Figura, & Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

CARBONES succensi sunt ab eo Psalm. 17. 9. nec tantum succensi; sed & in gemmas divinitus conversi. Sic legimus, S. Vincent. Ferr. duos reos, dum ad supplicium ducebantur, suâ exhortatione ad tantum dolorem ex-

citasse; ut facies eorum in carbones quasi versa fuerint, itaque expirarent. Cornel. in II. 6. vers. 6.

Ut dolores, ut parturientis. Pl. 47. v. 7. Quid sunt dolores ut parturientis, nisi dolores poenitentis? vide ipsam conceptionem doloris, & parturitionis: à timore tuo, inquit II. 26. 18. *concepimus, & quasi parturivimus & peperimus spiritum*. Sic ergo conceperunt re-

ges

ges à timore Christi; ut parturiendo salutem parerent, credendo in eum, quem timuerunt. Ubi parturientem audis, fœtum expecta. Parturit vetus homo; sed nascitur novus homo: *ibi dolores ut parturientis*. S. Aug. hic.

Potâsti nos vinô compunctiônis. Pf. 59. 8. Vinum, semper emittendo faces, se purgat; & semper est in motu, & tremore, donec separetur purum ab impuro. Sic compunctus semper est in metu, & tremore; donec separetur ab eo immunditia peccati. Geminiani l. 9. simil. cap. 11.

Inebriabo te lacrymâ meâ. Il. 16. 9. Inebriantur Sancti lacrymis compunctiônis. S. Thom. hic.

Luctum unigeniti fac tibi planctum amarum. Jer. 6. 26. Amarô quidem luctu configitur cor mulieris, cum unicum filium perdit: quanto magis homo, qui solum unicum spiritum habet, pro quo alterum nequaquam ponere potest, amarô luctu lacrymari debet; quem utique perdit, cum mortaliter Deum offendit, S. Bern. c. 1. f. 12.

Non invenerunt ignem, sed aquam crassam. 2. Machab. 1. 20. Audivimus antè, quia aqua pro igne reperta est: nunc è contrario dicitur; quia per asperionem aquæ ignis magnus accensus est. Ergo & ex igne aqua nascitur, & ex aqua ignis invicem procreatur. Ex igne divini amoris gratia compunctiônis oritur; & rursum ex compunctiône lacrymarum desiderii cœlestis ardor augetur: alterum siquidem pendet ex altero, & sibimet utrumque invicem præstat, dum & ex amore Dei lacrymarum compunctio profluit; & rursum per lacrymas ad amorem Dei mens nostra ferventiùs inardescit. S. Petr. Dam. opusc. 13. c. 13.

Pedes ejus unguentô ungebat. Luc. 7. 38. Pedes unguimus Salvatoris, cum de peccatis compungimur. S. Bern. f. in festo S. Magd.

Per Benjamin, Apoc. 7. 8. qui doloris, aut dici, aut dexteræ, filium significat, eos accipere possumus, qui per cordis dolorem servantur. S. Andreas Cæsar, Ep. 17. c. in c. 7. Apoc.

Cornu, sive filix durissimus, contusus. Lem. *Contritum nix candidius*.

Amoris genius in fornace è pulvere vitrum purum conflatur. Lem: *Puro decor omnis ab igne est*.

Charitas operit multitudinem peccatorum. 1. Petri 4. 8.

*Nocte sis licet atrior profundâ,
Sis umbræ similis tenebricosæ,
Fuligo mera sis, æruseq; fumus.
Totus ut niteas, micesq; totus,
Cœlo purior albicante cœlo,
Non aquâ puer indiges, sed igne.
Ignem si fagias, fugis decorem.*

Sape diem tacitis, noctemque implere querelis

Me meus ereptô jussit amore dolor.

Siccine, dicebam, sic nos in scepra repolis?

Sic facis æthereis mentibus esse pares?

Ab nimis à prima collectus origine pulvis

Pulverem genitos esse fatetur humo!

Pulvis eras, pulvisque manes mortalis,

& ipsi

Nos quoque, nos ipsi pulvis, & umbra sumus.

Ignem lutum sit agente vitrum, ferrumque sit aurum;

Sed fieri cœlum hoc corpus amore potest.

Et fieri mens ipsa Deus. In amore reculas

Vivere? nec cœlum, nec Deus esse potes.

Guilielmus Hesius.

Per virgam Moysis petra dedit aquam. Petra hæc est cor durum hominis: hoc enim si percutitur timore, & amore meo, statim effluunt lacrymæ contritionis, & pœnitentiæ. Nullus sic indignus, nullus sic malus; si vertit se ad me, si passionem meam intimè cogitat, si potentiam meam attendit, si bonitatem perpendit; quod non fluant ora ejus lacrymis, & omnia membra ejus ad devotionem excitentur. l. 1. Rev. S. Brig. c. 35.

§. II.

Contritionis

Motiva intrinseca

Ex Veteri, Novo, & Patribus.

Quis mihi tribuat, ut sim juxta menses pristinos? Job. 29. 2. Tantis malis oppressus, oculos, cum ingenti dolore, & desiderio, conjicit in pristina sua bona. Quod lamentum optime servire potest cuivis peccatori, ut resipiscat. Nihil est, quod tam summo dolori sit; quam si unusquisque positus sub captivitate peccati, recorderetur, unde lapsus sit; & quod ad corpora, atque terrena, ab illa speciosa divinæ cognitionis intentione, deflexerit. S. Ambr. l. 2. de pœnit. c. 11. Sylv. in Apoc. 2. v. 5. memento unde excideris.

Et malum coram te feci. Pf. 50. 6. quia illum ubique esse noverat, jure coram illo malum se fecisse deplorabat; arguens dementiam suam, qui non expavit, tantô judice præsentem, peccare. Cassiod. hic.

Incerta, & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi. Pf. 50. 8. Onus aliud addit reatu suo; ut cum beneficia memorat, culpa semper accrescat. *Incerta & occulta sunt*, quæ Deus illi in Filii sui manifestatione revelavit. Primum, ut agnosceret, eum habere Filium; deinde ut ipsum nosset ex suo semine in carnis assumptione